

AKCEPTUJĘ
(-)
Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej
Irena Marszałek-Czekierda

S-I.9452.35.2024.EK

RAPORT

Analiza dotycząca skali zjawiska przemocy domowej, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, realizacji niektórych zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 - dane za 2023 rok (zadania gminy).

*Uwaga: Analiza dotyczy 2023 r., gdzie obowiązywała zarówno ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jak i ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej (od czerwca 2023 r.).

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane w oparciu o informacje przekazane przez 160 ośrodków pomocy społecznej z terenu województwa podkarpackiego, tj. 100% wszystkich tego typu jednostek w województwie.

1. Dane statystyczne, dotyczące osób doświadczających przemocy domowej, osób stosujących przemoc domową oraz najczęściej występujących form przemocy.

Województwo Podkarpackie liczy 160 gmin. Jak wynika z dokonanej analizy, wszystkie gminy wykazują występowanie na swoim terenie problemu przemocy domowej. Szczegółowe dane prezentują tabele oraz wykres.

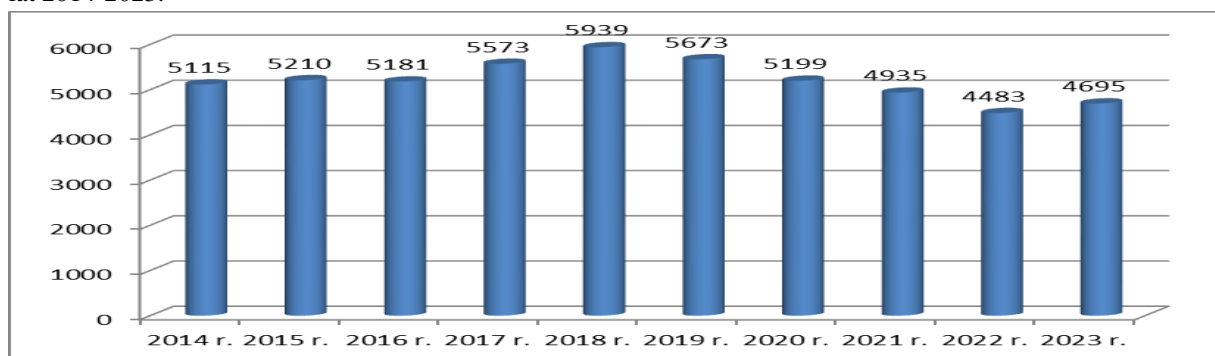
Tabela. Liczba gmin na terenie województwa, na terenie których występuje problem przemocy domowej, dane dot. 2023 r.

Rok	Na terenie gminy występuje problem przemocy domowej	Na terenie gminy nie występuje problem przemocy domowej
2023	160	0

Tabela. Zidentyfikowana liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej, 2023 r.

Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej	Częstotliwość zdarzeń przemocowych w ww. rodzinach (należy podać liczbę rodzin)		
	1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
4695	3695	874	126

Wykres. Zidentyfikowana liczba rodzin, w których występował problem przemocy domowej na przestrzeni lat 2014-2023.

1.1. Osoby dotknięte problemem przemocy domowej.

Dane dotyczące osób doświadczających przemocy domowej w podziale na płeć oraz wiek, a także porównanie liczby ww. osób na przestrzeni ostatnich 10 lat prezentuje tabela oraz wykresy.

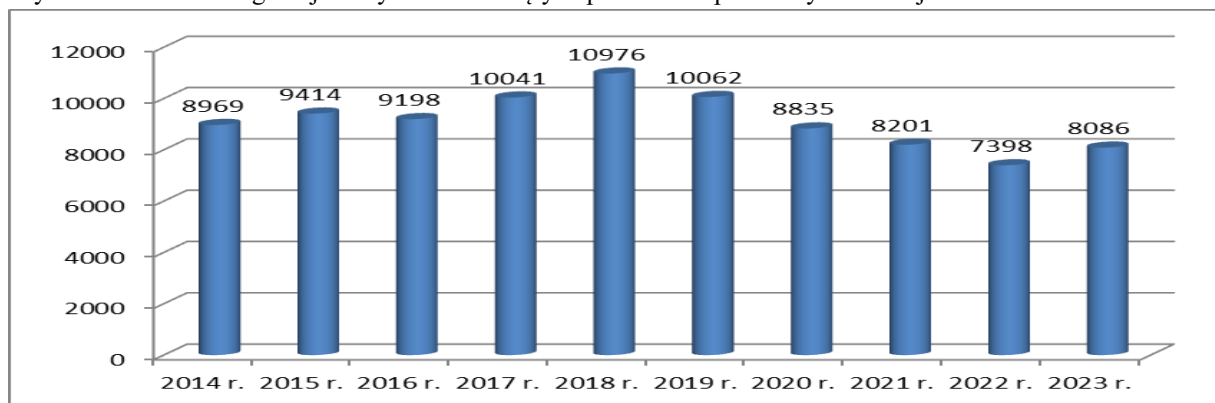
Tabela. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej w podziale na płeć, 2023 r.

Ogółem osoby poszkodowane	Kobiety			mężczyźni			dzieci			
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
		osoby starsze*	osoby niepełno-sprawne		osoby starsze*	osoby niepełno-sprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełno-sprawne**
8086	4357	661	318	842	179	108	2887	1991	896	147

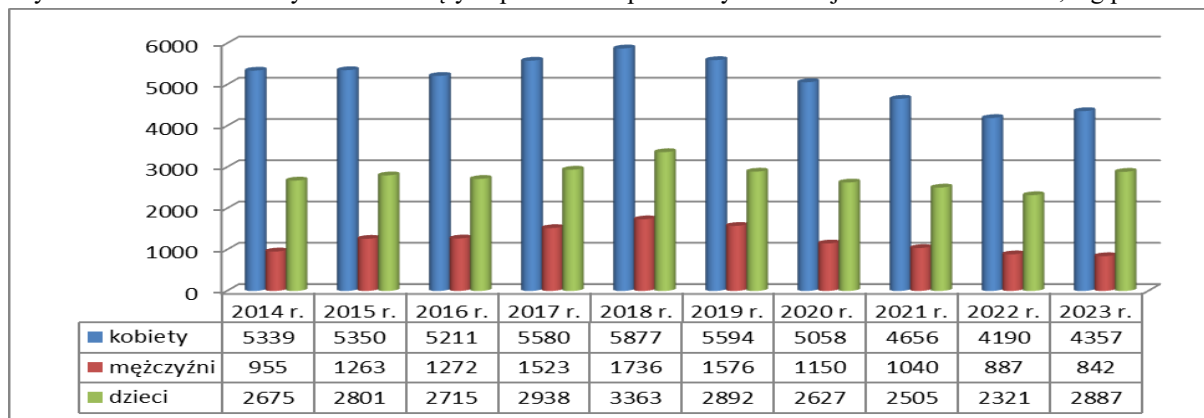
* Kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia.

**Dzieci od 0 do 18 roku życia.

Wykres. Porównanie ogólnej liczby osób dotkniętych problemem przemocy domowej w latach 2014-2023.

Wykres. Porównanie liczby osób dotkniętych problemem przemocy domowej w latach 2014-2023, wg płci.

1.2. Najczęściej zgłaszane przez osoby pokrzywdzone formy przemocy.

Tabela. Najczęściej wymieniane formy stosowanej przemocy domowej - 2023 r.

Forma przemocy	Liczba zgłaszających OPS
Przemoc psychiczna/emocjonalna	159
Przemoc fizyczna	157
Przemoc ekonomiczna	55
Przemoc seksualna	36
Zaniedbywanie	47

1.3. Osoby stosujące przemoc domową.

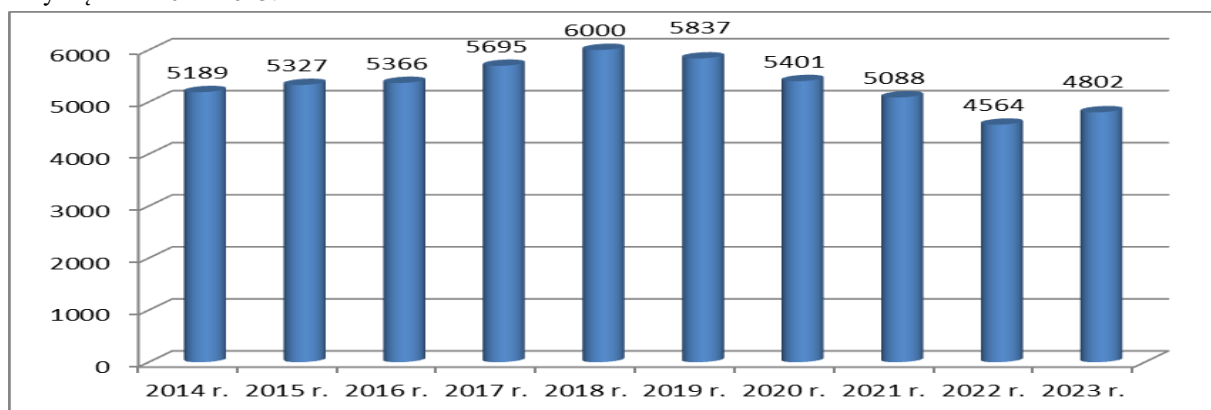
Dane dotyczące osób stosujących przemoc domową oraz porównanie liczby ww. osób w ciągu ostatnich 10 lat prezentuje tabela oraz wykres.

Tabela. Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej oraz stosujących przemoc domową na terenie województwa podkarpackiego, z podziałem na płeć - 2023 r.

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Osoby niepełnoletnie*
4802	698	4099	5

*Osoba do 18 r. ż.

Wykres. Porównanie liczby osób stosujących przemoc domową na terenie województwa podkarpackiego - dane dotyczące lat 2014-2023.

Jak wynika z zamieszczonych powyżej danych, 100% gmin z terenu województwa podkarpackiego odnotowuje na swoim terenie występowanie zjawiska przemocy domowej. Osobami najczęściej doświadczającymi przemocy są kobiety oraz dzieci. W grupie osób stosujących przemoc najczęściej wymieniano mężczyzn. Na przestrzeni lat spada liczba dzieci doświadczających przemocy domowej, jednak w 2023 r. była ona wyższa, niż w roku 2022 o 24%. Na przestrzeni lat spada również ogólna liczba osób doświadczających przemocy oraz osób stosujących przemoc, jednak w 2023 r. odnotowano w tym zakresie wzrost o 9,2%.

Powyższe dane budzą niepokój, gdyż pomimo stosowanych różnych narzędzi pomocowych i interwencyjnych, przemoc domowa nadal stanowi problem społeczny. W odniesieniu do liczby ludności województwa podkarpackiego, która na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 2 mln 071 tys. 636 osób (dane: GUS), przemocy doświadczało 0,4% ogółu populacji województwa. Należy przy tym pamiętać, że przytoczone dane dotyczą jedynie spraw ujawnionych oraz osób pozostających w systemie pomocy. Pozostaje jeszcze grupa spraw

nieujawnionych, nie zgłoszonych żadnym służbom, ani instytucjom. Biorąc to pod uwagę, można przypuszczać, że realna liczba osób uwikłanych w problem przemocy domowej może być większa.

2. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej (art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

2.1. Opracowanie i przyjęcie w 2023 r. gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań własnych gminy należy opracowanie oraz realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Znowelizowana *ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej* została przyjęta i weszła w życie w czerwcu 2023 r. Z tego faktu wyniknęła konieczność dokonania zmiany dotychczasowych gminnych programów i dostosowania ich do obowiązujących przepisów prawa. Stan dotyczący posiadania w 2023 r. przez gminy województwa podkarpackiego aktualnych programów przedstawia tabela poniżej.

Tabela. Opracowane przez gminy programy przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Rok	Gmina opracowała i przyjęła w 2023 r. gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej - liczba gmin	Gmina nie opracowała i nie przyjęła w 2023 r. gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej – liczba gmin
2023	33	127

Powyższe dane wskazują, że 79,3% podkarpackich gmin nie dostosowało swoich lokalnych programów do zmienionych przepisów prawa. Może to rodzić problemy związane z właściwym wywiązaniem się z obowiązku ustawowego. Stanowi to równocześnie sygnał dla tych gmin, że aktualizacja ww. programów powinna nastąpić niezwłocznie.

2.2. Realizacja przez gminy zadań ujętych w gminnych programach przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej przewidzianych na 2023 r.

Tabela. Realizacja przez gminy zadań ujętych w gminnych programach przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Rok	Liczba gmin, które zrealizowały zadania przewidziane w gminnym programie na 2023 r.	Liczba gmin, które nie zrealizowały zadań przewidzianych w gminnym programie na 2023 r.
2023	38	122

Jak wynika z powyższego zestawienia 38 gmin zadeklarowało zrealizowanie zadań zawartych w gminnych programach przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Budzi to wątpliwości, zwłaszcza w kontekście porównania

tych danych z danymi zawartymi w tabeli pkt 2.1, gdzie wykazano opracowanie nowych programów jedynie w 34 gminach. Należy zatem uznać, że niektóre z gmin deklarując realizację zadań wykazały je w kontekście wcześniej obowiązujących programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową (art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

3.1. Poradnictwo skierowane do osób doznających przemocy domowej.

Tabela. Poradnictwo skierowane do osób doznających przemocy domowej, rok 2023.

Rok	Na terenie gminy jest prowadzone poradnictwo skierowane do osób doznających przemocy domowej - liczba gmin	Na terenie gminy nie jest prowadzone poradnictwo skierowane do osób doznających przemocy domowej - liczba gmin
2023	141	19

Jak wynika z powyższego zestawienia znacząca większość gmin prowadzi na swoim terenie poradnictwo skierowane do osób doznających przemocy domowej. Prowadzone jest poradnictwo socjalne, prawne, pedagogiczne, psychologiczne, doradztwo zawodowe, odbywają się również zajęcia terapeutyczne i terapia rodzinna. Dane liczbowe w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela. Formy poradnictwa skierowanego do osób doznających przemocy domowej.

Forma udzielanego poradnictwa	Liczba gmin, gdzie prowadzona jest dana forma poradnictwa
Poradnictwo socjalne	137
Poradnictwo psychologiczne	106
Poradnictwo prawne	104
Poradnictwo pedagogiczne	89
Zajęcia terapeutyczne	15
Doradztwo zawodowe	13
Terapia rodzinna	10

Badaniu podlegała również dostępność poradnictwa specjalistycznego na terenie podkarpackich gmin. Dane w tym zakresie zawarto w tabeli poniżej.

Tabela. Dostępność poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego i in.) dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej na terenie gminy w 2023 r.

Rodzaj poradnictwa	Dostępność poradnictwa specjalistycznego na terenie gminy					
	Brak	1 raz w miesiącu	Więcej niż 1 raz w miesiącu	1 raz w tygodniu	Więcej niż 1 raz w tygodniu	Codziennie
Poradnictwo prawne	49	8	7	53	29	13
Poradnictwo psychologiczne	60	12	23	38	19	8
Inny rodzaj poradnictwa*	71	10	8	16	23	42

*poradnictwo socjalne, pedagogiczne, mediacje rodzinne, terapia uzależnień, doradztwo zawodowe i in.

3.2. Prowadzenie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Tabela. Prowadzenie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową, rok 2023.

Rok	Na terenie gminy są prowadzone działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową - liczba gmin	Na terenie gminy nie są prowadzone działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową - liczba gmin
2023	78	82

Jak wynika z danych przytoczonych powyżej, ponad połowa podkarpackich gmin nie prowadzi działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową. Jest to zatem ten obszar, który wymaga objęcia zwiększoną uwagą. Gminy, które realizują ww. działania wykazują następujące ich formy.

Tabela. Formy prowadzonych działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową, rok 2023.

Formy prowadzonych działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową	Liczba gmin
Zajęcia edukacyjno-wychowawcze	62
Zajęcia edukacyjno-informacyjne	59
Zajęcia profilaktyczne	54
Zajęcia warsztatowe	26
Psychoedukacja	25
Zajęcia integracyjne	21
Trening kompetencji społecznych	16
Trening kompetencji wychowawczych	15
Zajęcia socjoterapeutyczne	14
„Szkoła dla rodziców”	12

3.4. Działania interwencyjne - liczba dzieci odebranych w 2023 r. z rodziny na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Odebranie dziecka z rodziny na podstawie ww. przepisów ustawy następuje w razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka. Decyzję w tej sprawie podejmuje pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Dane za rok 2023 w ww. zakresie zawarto w poniższej tabeli.

Tabela. Dzieci odebrane z rodziny na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Liczba dzieci odebranych w 2023 r. z rodziny na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Liczba dzieci odebranych w 2023 r. z rodziny na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej
25	14

W kontekście ochrony dzieci przed krzywdzeniem, niezwykle ważne jest podejmowanie działań systemowych zapobiegających krzywdzeniu dzieci. Analizie podlegała działalność gmin w tym zakresie. Dane zamieszczono w tabeli.

Tabela. Działania systemowe zapobiegające krzywdzeniu dzieci prowadzone przez gminy, 2023 rok.

Rok	Gmina prowadziła działania systemowe zapobiegające krzywdzeniu dzieci	Gmina nie prowadziła działań systemowych zapobiegających krzywdzeniu dzieci	Realizowane działania
2023	40	120	<p>Działania diagnostyczne. Identyfikacja rodzin wymagających wsparcia. Identyfikacja rodzin przeżywających trudności z dziećmi.</p> <p>Działania profilaktyczne i edukacyjne. Lokalna kampania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej prowadzona przez Zespół Interdyscyplinarny. Rozwijanie oferty edukacyjnej i pomocowej dla rodzin. Współpraca OPS z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie organizacji warsztatów. Realizacja programów profilaktycznych przez placówki oświatowe. Organizacja i finansowanie programów profilaktycznych oraz warsztatów dot. przemocy i cyberprzemocy w szkołach podstawowych. Zajęcia z dziećmi prowadzone przez pedagoga i psychologa w szkołach. Warsztaty edukacyjno- profilaktyczne dla dzieci i młodzieży. Działania profilaktyczne, edukacyjne i informacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i krzywdzenia dzieci. Pogadanki na lekcjach wychowawczych w szkole na temat agresji, przemocy psychicznej i fizycznej, cyberprzemocy oraz zachowań dyskryminacyjnych. „Szkoła dla rodziców”. Spotkania z funkcjonariuszami Policji. Zajęcia warsztatowe. Zajęcia integracyjne. Pedagogizacja rodziców dotycząca współczesnych zagrożeń dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem przemocy domowej, cyberprzemocy i agresji w sieci. Spotkania edukacyjne w szkołach z rodzicami. Kuratorska Kampania „Przeciw Przemocy”. Warsztaty Kompetencji Rodzicielskich. Dystrybucja materiałów profilaktycznych, informacyjnych.. Dofinansowanie pikników profilaktycznych. Ulotki informacyjne o ofercie pomocy w OIK. Teatr profilaktyczno-edukacyjny. Konkurs profilaktyczny. Kolportaż ulotek w szkołach podstawowych, budynku GOPS, UG oraz zakładach opiekuńczo leczniczych na terenie gminy. Dystrybucja ulotek z zakresu przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci.</p> <p>Działania pomocowe. Interwencje w miejscu zamieszkania dzieci, rozeznanie w sytuacji życiowej dzieci Praca socjalna.</p>

			<p>Monitorowanie sytuacji rodziny przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, dzielnicowego.</p> <p>Wizyty pracowników socjalnych w środowisku, tj. sprawdzanie stanu bezpieczeństwa w rodzinach w których dochodzi do przemocy domowej.</p> <p>Przyznanie wsparcia asystenta rodziny.</p> <p>Poradnictwo.</p> <p>Rozmowy edukacyjne oraz wsparcie ze strony asystenta rodziny.</p> <p>Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.</p> <p>Wzmocnienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców.</p> <p>Konsultacje dla rodziców ze specjalistami (pedagog, psycholog).</p> <p>Projekty socjalne.</p> <p>Natychmiastowa pomoc psychologiczna dla dzieci, współpraca z Oświatą w trybie interwencyjnym, poradnictwo pedagogiczne.</p> <p>Działania podejmowane przez kuratora sądowego.</p> <p>Skoordynowane działania z Policją, dotyczące zapobiegania krzywdzeniu dzieci po powzięciu informacji przez służby i placówki pomocowe.</p> <p>Wsparcie psychiczne, emocjonalne i finansowe rodzin, w których dochodzi do przemocy domowej.</p> <p>Informowanie o możliwości udzielenia pomocy psychologicznej.</p> <p>Udzielenie informacji o możliwości skorzystania z poradnictwa psychologicznego oraz zapewnienie wsparcia pedagoga w szkole.</p> <p>Współpraca z Sądem Rodzinnym.</p> <p>Kierowanie wniosków do sądu rodzinnego o wgląd w sytuacje małoletnich.</p> <p>Kierowanie wniosków i informowanie sądu rodzinnego.</p> <p>Wydawanie przez Policję zakazów i nakazów opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu i zakazu zbliżania, dot. osób stosujących przemoc domową.</p> <p>Współpraca z pedagogami, kuratorami, wychowawcami.</p> <p>Kurs samoobrony dla dzieci młodzieży.</p> <p>Inne działania.</p> <p>Procedury postępowania w przypadku zjawiska przemocy.</p> <p>Udział pracowników w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci, usprawnienie współpracy między instytucjami mającymi kontakt z rodzicami małych dzieci.</p>
--	--	--	---

Jak wynika z powyższego zestawienia, jedynie 40 gmin realizowało w 2023 r. systemowe działania zapobiegające krzywdzeniu dzieci, co wskazuje na konieczność rozwinięcia oddziaływań w tym zakresie przez pozostałe gminy z terenu województwa.

4. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia (art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Na terenie województwa podkarpackiego, oprócz czterech specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej (są to jednostki powiatowe), funkcjonują następujące ośrodki wsparcia: działający na terenie gminy Stalowa Wola Ośrodek Wsparcia,

który pozostaje w strukturze organizacyjnej Stalowowolskiego Ośrodka Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, łącząc w sobie dwa podmioty, tj. ośrodek wsparcia oraz ośrodek interwencji kryzysowej, działający na terenie gminy miejskiej Jasło Ośrodek Wsparcia w Jasle, ponadto w 2023 r. dwie gminy wykazały funkcjonowanie na swoim terenie ośrodków wsparcia, tj. Radomyśl nad Sanem oraz Miasto Rzeszów. Dane w ww. zakresie - tabela.

Tabela. Wykazane przez gminy ośrodki wsparcia (bez specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej, których wykaz znajduje się w analizie dotyczącej realizacji zadań powiatu).

L.p.	Gmina	Nazwa i adres jednostki	Liczba miejsc stacjonarnych	Liczba osób z problemem przemocy domowej korzystających z ośrodka wsparcia
1.	Jasło Miasto	Ośrodek Wsparcia w Jasle prowadzony przez Stowarzyszenie „Twój Potencjał” ul. Kościuszki 38, 38-200 Jasło	0	321
3.	Radomyśl nad Sanem	Punkt Interwencji Kryzysowej ul. Mickiewicza 25, 37-455 Radomyśl nad Sanem	2	0
2.	Miasto Rzeszów	Ośrodek Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej Ul. Skubisza 4, 35-207 Rzeszów	12	46
4.	Stalowa Wola	Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej ul. Polna 18, 37-450 Stalowa Wola	6	17

W odniesieniu do powyższego zestawienia wątpliwość nasuwa zakwalifikowanie Punktu Interwencji Kryzysowej w Radomyślu nad Sanem oraz Ośrodka Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej w Rzeszowie do kategorii „ośrodków wsparcia”. Jednak biorąc pod uwagę fakt, że jednostki te dysponują miejscami stacjonarnymi, wymienia się je w ww. zestawieniu.

5. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych (art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziła konieczność powołania nowych zespołów interdyscyplinarnych. Szczegółowe informacje dotyczące poziomu realizacji tego zadania zawarto poniżej.

Tabela. Powołane zespoły interdyscyplinarne, rok 2023.

Rok	Na terenie gminy powołano zespół interdyscyplinarny w trybie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej - liczba gmin	Na terenie gminy nie powołano zespołu interdyscyplinarnego w trybie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej - liczba gmin
2023	159	1

Tabela. Działalność zespołu interdyscyplinarnego na podstawie porozumień zawartych pomiędzy wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta, a podmiotami, o których mowa w art. 9 a ust. 3, 3a lub 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Rok	Zespół interdyscyplinarny działał na podstawie zawartych porozumień	Zespół interdyscyplinarny nie działał na podstawie zawartych porozumień
2023	160	0

Jak wynika z powyższego zestawienia jedna gmina z terenu województwa nie powołała w 2023 r. zespołu interdyscyplinarnego w oparciu o nowe przepisy prawa. Wszystkie gminy zgłosiły działalność swoich zespołów interdyscyplinarnych w oparciu o właściwe porozumienia.

5.1. Skład zespołu interdyscyplinarnego.

Tabela. Udział przedstawicieli instytucji/podmiotów wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej w składzie zespołów interdyscyplinarnych.

Udział przedstawicieli instytucji/podmiotów wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej w składzie zespołów interdyscyplinarnych	TAK – liczba gmin	NIE – liczba gmin
jednostka organizacyjnych pomocy społecznej	160	0
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	160	0
policja	160	0
oświata	159	1
ochrona zdrowia	153	7
organizacja pozarządowa	119	41
Żandarmeria Wojskowa	3	157
kuratorzy sądowi	154	6

Tabela. Udział przedstawicieli innych instytucji/podmiotów wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej w składzie zespołów interdyscyplinarnych.

Udział przedstawicieli innych instytucji/podmiotów wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej w składzie zespołów interdyscyplinarnych.	Tak - liczba gmin	Nie - liczba gmin
Prokuratorzy	15	145
Przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	16	144

5.2. Tworzenie przez zespół interdyscyplinarny w 2023 r. grup roboczych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Aby uzyskać pełny obraz działań prowadzonych w 2023 r. w ramach procedury „Niebieskie Karty” należało przeanalizować czynności prowadzone przed wprowadzeniem ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym kwestie związane z powoływaniem grup roboczych. Dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela. Liczba utworzonych przez zespoły interdyscyplinarne grup roboczych.

Rok	Zespół interdyscyplinarny powoływał grupy robocze - liczba gmin	Zespół interdyscyplinarny nie powoływał grup roboczych - liczba gmin	Liczba utworzonych grup roboczych
2023	147	13	2635

5.3. Tworzenie przez zespół interdyscyplinarny w 2023 r. grup diagnostyczno-pomocowych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Po wejściu w życie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zespoły interdyscyplinarne zostały zobowiązane do tworzenia grup diagnostyczno-pomocowych. Poziom aktywności zespołów interdyscyplinarnych w tym zakresie przedstawia tabela.

Tabela. Liczba utworzonych przez zespoły interdyscyplinarne grup diagnostyczno-pomocowych.

Rok	Zespół interdyscyplinarne powoływał grupy diagnostyczno-pomocowe - liczba gmin	Zespół interdyscyplinarne nie powoływał grup diagnostyczno-pomocowych - liczba gmin	Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych
2023	147	13	1436

5.4. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w 2023 r.

Podstawowym narzędziem w pracy z osobami uwikłanymi w problem przemocy domowej jest procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez osoby reprezentujące różne służby i instytucje, określone w *ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej*, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej.

Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta-A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

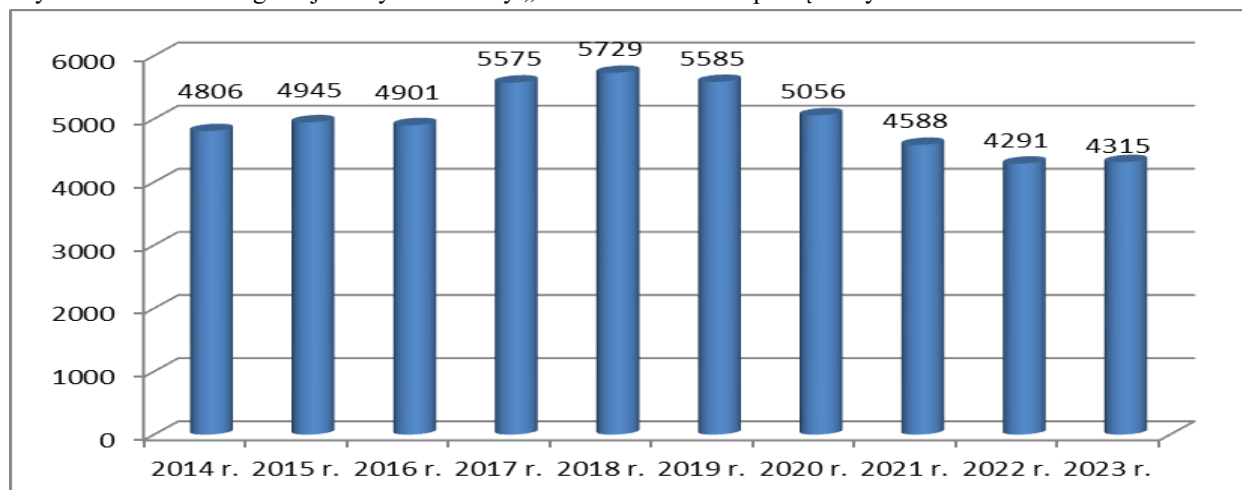
5.4.1. Procedura „Niebieskie Karty” - liczba wypełnionych w 2023 r. formularzy „Niebieska Karta-A”.

Analizie podlegała zarówno liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę, jak również liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-C” i „Niebieska Karta-D”, dokumentujących pracę odpowiednio - z osobami doznającymi przemocy domowej o osobami stosującymi przemoc domową, a także liczba spraw zakończonych w ramach procedury. Dane w tym zakresie zamieszcza się poniżej.

Tabela. Sporządzone formularze „Niebieska Karta-A”, 2023 r.

Nazwa podmiotu, którego przedstawiciel sporządził formularz „Niebieska Karta-A”	Liczba formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę	Liczba ponownych formularzy „Niebieska Karta-A”	Razem (suma): liczba formularzy „Niebieska Karta-A”
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	688	110	798
Policja	2741	433	3174
Żandarmeria Wojskowa	0	0	0
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej	28	3	31
Oświata	155	13	168
Ochrona Zdrowia	74	4	78
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	46	5	51
Organizacja pozarządowa	0	0	0
Przedstawiciel innego podmiotu	15	0	15
Łącznie:	3747	568	4315

Wykres. Porównanie ogólnej liczby formularzy „Niebieska Karta-A” sporządzonych w latach 2014-2023.

5.4.2. Liczba wypełnionych w 2023 r. formularzy „Niebieska Karta-C”.

Tabela. Liczba wypełnionych w 2023 r. formularzy „Niebieska Karta-C”.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-C”	3331
---	------

5.4.3. Liczba wypełnionych w 2023 r. formularzy „Niebieska Karta-D”.

Tabela. Liczba wypełnionych w 2023 r. formularzy „Niebieska Karta-D”.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-D”	2612
---	------

5.4.4. Liczba zakończonych w 2023 r. spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela. Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” - ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, 2023 r.

Liczba zakończonych w 2023 r. spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” ogółem, z tego:	Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”	Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
2838	1991	847

Tabela. Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” - ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, 2023 r.

Liczba zakończonych w 2023 r. spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” ogółem, z tego:	Na podstawie art. 9h ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, tj. ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej	Na podstawie art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, tj. rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań
605	441	164

Tabela. Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” - ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, 2023 r.

Liczba spraw/zgłoszeń, gdzie grupa diagnostyczno-pomocowa odstąpiła od działań na podstawie art. 9b ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i §19 rozporządzenia z 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
67

5.5. Liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela. Liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.

Liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”	
Liczba monitorowanych osób, które doświadczały przemocy domowej	Liczba monitorowanych osób, które stosowały przemoc domową
1134	758

5.6. Liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała.

Liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała	
Liczba monitorowanych osób ogółem	41
z tego: liczba osób, u których przemoc domowa ustała	33

6. Kierowanie w 2023 r. przez zespół interdyscyplinarny osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, a także monitorowanie udziału ww. osób w programach (art. 9 b ust. 2 pkt 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

W ramach procedury „Niebieskie Karty” osoby stosujące przemoc domową mogą zostać skierowane do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/albo programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. Działania w tym zakresie były podejmowane przez zespoły interdyscyplinarne. Dane liczbowe przedstawiają poniższe tabele.

Tabela. Osoby skierowane do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Liczba osób skierowanych ogółem, w tym:	liczba kobiet	liczba mężczyzn
202	22	180

Tabela. Osoby skierowane do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Liczba osób skierowanych ogółem, w tym:	liczba kobiet	liczba mężczyzn
50	3	47

Tabela. Osoby, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową (dane na podstawie informacji zgłoszonych członkom zespołów interdyscyplinarnych, grup diagnostyczno-pomocowych, pracownikom ośrodków pomocy społecznej).

Liczba osób ogółem, w tym:	liczba kobiet	liczba mężczyzn
68	6	62

Tabela. Osoby, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową (dane na podstawie informacji zgłoszonych członkom zespołów interdyscyplinarnych, grup diagnostyczno-pomocowych, pracownikom ośrodków pomocy społecznej).

Liczba osób ogółem, w tym:	liczba kobiet	liczba mężczyzn
5	0	5

Analizując powyższe dane, zwraca uwagę niski poziom aktywności związany z kierowaniem osób stosujących przemoc domową do udziału w ww. programach. Zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe powinny zwrócić szczególną uwagę na ten aspekt pracy z osobami stosującymi przemoc domową. Udział w programach jest dla tych osób szansą na uzyskanie wglądu w dotychczasowe postępowanie oraz związane z tym emocje. Ponadto, należy pamiętać, że warunkiem skutecznej pomocy rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej jest praca nad zmianami zarówno u osób doznających przemocy, jak i u osób stosujących przemoc, a temu właśnie mają służyć programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne.

7. Zawiadomienia o powzięciu podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej, dokonane w 2023 r. przez ośrodek pomocy społecznej, zespół interdyscyplinarny, grupy robocze, grupy diagnostyczno-pomocowe (na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i art. 12 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Realizacja ww. zadania, na podstawie zgromadzonych danych, przedstawia się następująco - dane tabela.

Tabela. Zawiadomienia o powzięciu podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej, 2023 r.

Institucja, do której przekazano zawiadomienie	Liczba zawiadomień
Policja	323
Prokuratura	693

8. Opracowanie w 2023 r. lokalnej diagnozy zjawiska przemocy domowej, w tym ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową (art. 9 b ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w zw. z pkt 1.1.2 Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023).

Realizacja ww. zadania, na podstawie zgromadzonych danych, przedstawia się następująco - dane tabela.

Tabela. Opracowanie przez gminy w 2023 r. lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej, w tym ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową.

Rok	Opracowano lokalną diagnozę zjawiska przemocy domowej	Liczba diagnoz	Nie opracowano lokalnej diagnozy zjawiska przemocy domowej	Pozostaje aktualna diagnoza z lat poprzednich
2023	28	29	69	63

Jak wynika z przedstawionego zestawienia, jedynie 28 gmin (17,5%) posiada aktualne lokalne diagnozy zjawiska przemocy domowej. W przypadku 39,3% gmin pozostaje aktualna

diagnoza zjawiska przemocy domowej. W przypadku 43% gmin nie opracowano lokalnej diagnozy zjawiska przemocy domowej, co wymaga niezwłocznego uzupełnienia.

9. Niektóre zadania wynikające z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023.

9.1. Przeprowadzenie w 2023 r. lokalnych analiz, dotyczących czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową (pkt 2.4.1 Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023).

Aby skutecznie podejmować lokalne działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, należy mieć na uwadze lokalne czynniki, które sprzyjają skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, a także te czynniki, które pomoc utrudniają. W 2023 r. takie analizy na swoim terenie przeprowadziło 26 gmin. W przypadku 41 gmin pozostają aktualne analizy z lat ubiegłych. Dane liczbowe oraz merytoryczne w ww. zakresie przedstawiają tabele poniżej.

Tabela. Przeprowadzenie w 2023 r. lokalnych analiz, dotyczących czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Rok	Przeprowadzono lokalną analizę czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową	Liczba przeprowadzonych analiz	Nie przeprowadzono lokalnej analizy czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową	Pozostaje aktualna analiza z lat poprzednich
2023	26	27	93	41

Tabela. Lokalne czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.

Rok	Lokalne czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową
2023	<p>I grupa - czynniki organizacyjne, związane z funkcjonowaniem oraz współpracą służb, instytucji i organizacji.</p> <p>Zasoby instytucjonalne (Policja, MGOPS, Straż Miejska, Oświata, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Służba Zdrowia).</p> <p>Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej.</p> <p>Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.</p> <p>Zaangażowanie pracowników GOPS oraz innych instytucji w działalność na rzecz problematyki przeciwdziałania przemocy.</p> <p>Wykwalifikowana i stale doskonaląca się kadra instytucji pomocowych, świadcząca pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.</p> <p>Wysoki poziom wiedzy i doświadczenia członków zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w pracy z osobami uwikłanymi w przemoc domową.</p> <p>Interdyscyplinarna formuła pracy z osobami uwikłanymi w problem przemocy domowej.</p> <p>Współpraca pomiędzy jednostkami gminnymi, współpraca interdyscyplinarna.</p> <p>Małe środowisko lokalne, bezpośredni kontakt członków zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.</p> <p>Dobra współpraca członków zespołu interdyscyplinarnego.</p> <p>Współpraca pomiędzy specjalistami.</p> <p>Dostępność dzielnicowego.</p> <p>Działalność GKRPA.</p>

Dostępność pracownika socjalnego.
Wsparcie asystenta rodziny w rodzinach, gdzie prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”.
Wymiana doświadczeń w ramach współpracy interdyscyplinarnej.
Możliwość realizacji planów pomocy przez różne podmioty.
Współpraca z jednostkami powiatowymi, np. PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
Dobry przepływ informacji pomiędzy służbami pomocowymi.
Systematyczne wizyty w miejscu zamieszkania u osób dotkniętych przemocą przez pracowników socjalnych oraz dzielnicowych jako podstawowego składu grupy diagnostyczno-pomocowej.
Szeroka dostępność służby zdrowia.
Pomoc finansowa, rzeczowa i usługowa.
Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.

II grupa - czynniki związane z dostępnością poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.

Dostęp do specjalistycznego poradnictwa.
Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego.
Dostęp do placówek leczenia odwykowego.
Funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. uzależnień.
Funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.
Zapewnienie dostępu do bezpłatnej pomocy psychologicznej, programu korekcyjno-edukacyjnego, psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową realizowanego przez PCPR.
Funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób pokrzywdzonych i zagrożonych przemocą domową.

III grupa - kompetencje osób udzielających pomocy i wsparcia.

Możliwość udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
Organizowane szkolenia dla członków zespołu interdyscyplinarnego.
Wysoka jakość szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.
Wzrost kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

IV grupa - profilaktyka i edukacja.

Podejmowanie działań informacyjnych, profilaktycznych oraz dotyczących radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą domową w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.
Realizowane kampanie społeczne informujące o możliwościach uzyskania pomocy.
Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.
Upowszechnianie form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową lub osób w kryzysie.
Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat zjawiska przemocy.
Zwiększenie świadomości społecznej odnośnie przemocy domowej, częstsze reakcje środowiska lokalnego na zaistniałe akty przemocy.
Większy dostęp do materiałów informacyjno- edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej oraz form pomocy.
Możliwość aktywnych form spędzania czasu wolnego.

V grupa - przepisy prawa.

Wydawanie nakazów opuszczenia mieszkania i zakazów zbliżania się przez osoby stosujące przemoc domową.
Zaostrzenie przepisów prawa, dotyczących kar za stosowanie przemocy domowej.

VI grupa - postawy osób uwikłanych w problem przemocy domowej.

Chęć uczestnictwa osób uzależnionych stosujących przemoc w terapii uzależnień.
Gotowość osób dotkniętych przemocą domową do współpracy z członkami grup diagnostyczno-pomocowych.
Chęć uczestnictwa przez osoby stosujące przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Tabela. Lokalne czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Rok	Lokalne czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową
2023	<p>I grupa - czynniki organizacyjne, związane z funkcjonowaniem oraz współpracą służb, instytucji i organizacji.</p> <p>Trudność w zsynchronizowaniu wszystkich przedstawicieli instytucji do uczestnictwa w grupach diagnostyczno-pomocowych.</p> <p>Wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” w przypadku sporów, rozwodów, niezgodnie z przeznaczeniem.</p> <p>Długi czas oczekiwania na rozprawy w sądzie co skutkuje rezygnacją osób poszkodowanych z podjętych działań.</p> <p>Zbyt duża ilość umarzanych postępowań karnych.</p> <p>Brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocowych.</p> <p>Brak środków finansowych na dodatkową gratyfikację osób bezpośrednio zaangażowanych w działania w ramach swoich obowiązków służbowych.</p> <p>Brak środków finansowych na realizację działań związanych z przemocą domową, jak również brak gratyfikacji finansowej dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych oraz członków grup diagnostyczno-pomocowych.</p> <p>Przewlekłość postępowań w zakresie orzekania o przymusowym leczeniu psychiatrycznym, odwykowym.</p> <p>Długie terminy oczekiwania na leczenie odwykowe przeciwalkoholowe w systemie zamkniętym w placówkach służby zdrowia.</p> <p>Brak wystarczających liczby mieszkań i lokali socjalnych adekwatnych do występujących potrzeb.</p> <p>Zbyt duże obciążenie pracą pracowników socjalnych.</p> <p>Negatywne odbieranie wymiaru sprawiedliwości przez osoby pokrzywdzone (opieszałość i nieskuteczność).</p> <p>Nadmierne obciążenie pracowników OPS zadaniami i odpowiedzialnością za całokształt działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Brak świadomości u pozostałych podmiotów wskazanych w ustawie o odpowiedzialności za działania, które na nich spoczywają.</p> <p>Ograniczona współpraca jednostek ochrony zdrowia i poradni psychologiczno-pedagogicznych z OPS i Policją.</p> <p>Niedziałające programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.</p> <p>II grupa - czynniki związane z dostępnością poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.</p> <p>Brak dostatecznej oferty pomocy specjalistycznej.</p> <p>Brak zatrudnionego psychologa.</p> <p>Brak dostępności specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej udzielanej na terenie gminy w trybie ciągłym.</p> <p>Brak grup wsparcia.</p> <p>Niewystarczająca oferta wsparcia dla rodziców i dzieci będących osobami doznającymi przemocy.</p> <p>Brak pełnej oferty terapeutycznej, zwłaszcza dla osób stosujących przemoc.</p> <p>III grupa - kompetencje osób udzielających pomocy i wsparcia.</p> <p>Niewystarczająca wiedza wśród pracowników oświaty i służby zdrowia na temat kompetencji poszczególnych podmiotów.</p> <p>Nadmierne obciążenie pracowników OPS zadaniami i odpowiedzialnością za całokształt działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Brak świadomości u pozostałych podmiotów wskazanych w ustawie o odpowiedzialności za działania, które na nich spoczywają.</p> <p>Wypalenie zawodowe pracowników instytucji pomagających.</p> <p>Niedostateczna liczba szkoleń dla kadry zajmującej się świadczeniem pomocy dla osób doznających przemocy.</p> <p>IV grupa - profilaktyka i edukacja.</p> <p>Wzrastająca liczba osób sięgających po substancje uzależniające.</p> <p>Niski poziom wiedzy w społeczeństwie na temat krzywdzenia dzieci.</p> <p>Problem uzależnienia od alkoholu.</p> <p>Niewystarczająca skala działań profilaktycznych, informacyjno-edukacyjnych i szkoleniowych w zakresie przemocy.</p> <p>V grupa - przepisy prawa.</p> <p>Nadmierna biurokracja.</p>

	<p>Zbiurokratyzowane i niejasne przepisy prawne.</p> <p>VI grupa - postawy osób uwikłanych w problem przemocy domowej.</p> <p>Niechęć do współpracy osób stosujących przemoc.</p> <p>Niechęć do udziału osób podejrzanych o stosowanie przemocy w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.</p> <p>Małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc domową.</p> <p>Uzależnienie od alkoholu bądź nadużywanie alkoholu przez osoby stosujące przemoc i nie podejmowanie przez nich leczenia</p> <p>Ukrywanie przez osoby dotknięte przemocą domową występowania aktów przemocy domowej, niechęć do współpracy.</p> <p>Lęk przed ujawnieniem problemu.</p> <p>Lęk przed osobą stosującą przemoc.</p> <p>Bierna postawa osób poszkodowanych.</p> <p>Zależność finansowa osób dotkniętych przemocą od osób stosujących przemoc.</p> <p>Wycofywanie się przez rodziny ze współpracy, oczekiwanie, że to instytucja powinna zmienić ich sytuację, ale bez ich udziału.</p> <p>Uzależnienie od pomocy instytucjonalnej i niska współpraca ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.</p> <p>Brak przekonania osób doznających przemocy do skuteczności działań interwencyjnych.</p> <p>Poczucie niskiej skuteczności prowadzonych działań.</p> <p>Brak współpracy z członkami grup diagnostyczno-pomocowych - osób doświadczających przemocy domowej ze względu na wstyd i społeczne napiętnowanie.</p> <p>Dziedziczenie zachowań patologicznych, powielanie zachowań przemocowych.</p> <p>VII grupa – inne czynniki.</p> <p>Zakorzenione stereotypy dotyczące przemocy domowej.</p> <p>Stereotypowe myślenie na temat przemocy - obawa przed wydostaniem się problemu do środowiska oraz akceptacja pewnych zachowań.</p> <p>Zaniedbanie dzieci nie rozpoznawane, jako przemoc domowa.</p> <p>Pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez osobę stosującą przemoc domową.</p> <p>Brak należytej reakcji ze strony środowiska lokalnego na akty przemocy domowej.</p> <p>Brak reakcji otoczenia na występujące problemy.</p> <p>Kryzys funkcji rodziny, osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, rozpad rodziny.</p> <p>Ograniczona współpraca z lokalnymi mediami.</p>
--	--

9.2. Prowadzenie na terenie gmin w 2023 r. kampanii informacyjnych mających na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej (*pkt 1.2.1 Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023*).

Dane - tabela.

Tabela. Prowadzenie na terenie gmin kampanii informacyjnych mających na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej, rok 2023.

Rok	Na terenie gminy prowadzono kampanie informacyjne mające na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.	Na terenie gminy nie prowadzono kampanii informacyjnych mających na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.
2023	85	75

9.3. Upowszechnianie przez gminy w 2023 r. informacji, dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej osobom dotkniętym przemocą domową (*pkt 2.2.1 Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023*).

Dane - tabela.

Tabela. Upowszechnianie przez gminy w 2023 r. informacji, dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej i in. osobom dotkniętym przemocą domową.

Rok	Na terenie gminy upowszechniano informacje, dotyczące możliwości i form uzyskania pomocy: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej i in. osobom dotkniętym przemocą domową	Na terenie gminy nie upowszechniano informacji, dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej i in. osobom dotkniętym przemocą domową
2023	156	4

9.4. Tworzenie na terenie gmin warunków umożliwiających otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych przez osoby dotknięte przemocą domową (pkt 2.3.11 Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023).

Dane - tabela.

Tabela. Tworzenie na terenie gmin warunków umożliwiających otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych przez osoby dotknięte przemocą domową, 2023 r.

Rok	Liczba gmin, gdzie tworzono warunki umożliwiające otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych przez osoby dotknięte przemocą domową	Liczba gmin, gdzie nie tworzono warunków umożliwiających otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych przez osoby dotknięte przemocą domową	Liczba uchwał organów samorządu terytorialnego umożliwiających przyznanie lokali socjalnych w pierwszej kolejności	Liczba lokali socjalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej
2023	10	150	8	2

9.5. Wdrożenie w gminach w 2023 r. systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia (pkt 4.4.2 Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023). Dane - tabele.

Tabela. Wdrożenie w gminach systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia, 2023 r.

Rok	W gminie wdrożono system wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia - liczba gmin	W gminie nie wdrożono systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia - liczba gmin
2023	108	52

Tabela. Rodzaj udzielonego wsparcia osobom pracującym bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia, 2023 r.

Rok	Rodzaj udzielonego wsparcia osobom pracującym bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia	Liczba gmin podejmujących działania	Liczba osób uczestniczących w poszczególnych formach wsparcia
2023	Szkolenia	105	1773

Udział w konferencjach	45	795
Superwizje	22	213
Dofinansowanie udziału w szkoleniach	15	160
Grupy wsparcia	13	88
Konsultacje	13	166
Doradztwo	8	47
Warsztaty	4	44
Coaching	4	18

10. Podsumowanie.

Przedstawiony raport dotyczy okresu, w którym obowiązywały dwa akty prawne, tj. *ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* oraz *ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej*. W ślad za wejściem w życie *ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej* wprowadzono do obiegu prawnego liczne akty wykonawcze. Rok 2023 był zatem okresem przemian w ustawodawstwie. Generowało to konieczność przeprowadzenia szeroko zakrojonych zmian, dotyczących m.in. funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych, realizacji procedury „Niebieskie Karty”, prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, i in.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy, przemoc domowa stanowi nadal poważny problem społeczny. Zjawiskiem tym w 2023 r. dotkniętych było 4695 rodzin, tj. 8086 osób. Podobnie, jak w poprzednich latach, najczęstsze wskazania w tym zakresie dotyczyły kobiet i dzieci.

Osób podejrzewanych o stosowanie przemocy zidentyfikowano 4802, a najczęstsze wskazania dotyczyły mężczyzn.

Wyniki przeprowadzonego badania ukazują obszary, w których aktywność gmin i gminnych jednostek organizacyjnych jest wystarczająca oraz obszary wymagające zwiększenia aktywności i zaangażowania.

Wszystkie gminy na terenie województwa posiadały powołane zespoły interdyscyplinarne, przy czym jedna z gmin w 2023 r. nie dokonała zmiany w powołaniu oraz funkcjonowaniu zespołu, jaka została wprowadzona *ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej*.

Liczba formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę wyniosła w 2023 r. 3747. W 2023 r. funkcjonowały zarówno grupy robocze, jak i grupy diagnostyczno-pomocowe. Liczba utworzonych grup roboczych wyniosła 2635, natomiast grup diagnostyczno-pomocowych powołano 1436. Były one zaangażowane w realizację procedur „Niebieskie Karty”. Liczba zakończonych w 2023 r. spraw w ramach procedury „Niebieskie

Karty” wyniosła odpowiednio: 2838 na podstawie *ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* oraz 605 na podstawie *ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej*.

Zespoły interdyscyplinarne/grupy diagnostyczno-pomocowe kierują i motywują osoby stosujące przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych. Jednak biorąc pod uwagę proporcje osób skierowanych do ogólnej liczby osób stosujących przemoc, zakres podejmowanych oddziaływań jest nadal niewystarczający.

Wprowadzenie *ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej* narzuciło konieczność opracowania i przyjęcia gminnych programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. W 2023 r. zadanie to wykonało jedynie 20,6% podkarpackich gmin. Należy zatem wskazać na bardzo niski poziom realizacji ww. zadania na terenie województwa oraz konieczność opracowania tych programów w jak najszybszym terminie.

88% gmin prowadzi na swoim terenie poradnictwo skierowane do osób doznających przemocy domowej. Prowadzone jest poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne, pedagogiczne, doradztwo zawodowe i in. Jednak poziom i zakres realizowanych działań, a także częstotliwość udzielania porad, nie zawsze odpowiadają oczekiwaniom.

51% podkarpackich gmin nie prowadzi działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową. Obszar ten wymaga objęcia szczególną uwagą, gdyż niektóre sytuacje przemocowe mogłyby nie zaistnieć, gdyby w odpowiednim czasie rodzice mogli wzmocnić własne kompetencje wychowawcze.

Jedynie 17% gmin opracowało w 2023 r. lokalną diagnozę zjawiska przemocy domowej. 39% gmin deklaruje posiadanie diagnozy z lat poprzednich. Zakres realizacji tego zadania pozostaje zatem nadal nie w pełni wystarczający. Podjęcie opisanego zadania jest czynnością konieczną z punktu widzenia właściwej identyfikacji osób i rodzin, których przemoc dotknęła oraz nią zagrożonych. Dobre rozpoznanie środowisk dotkniętych przemocą domową pozwala na podejmowanie kompleksowych i interdyscyplinarnych czynności pomocowych. Ponadto, wnikliwa diagnoza stanowi punkt wyjścia do budowania lokalnych programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Działania systemowe zapobiegające krzywdzeniu dzieci w 2023 r. prowadziło jedynie 40 gmin (25%). W stosunku do roku 2022 nastąpiło zmniejszenie liczby gmin prowadzących te oddziaływania (45 gmin w 2022 r.), co budzi niepokój i wymaga zintensyfikowania działań.

Kampanie informacyjne mające na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej prowadziło 85 gmin, tj. 53,1%. W tym zakresie nastąpiło zwiększenie w stosunku do roku poprzedniego (66 gmin w 2022 r.).

Wyższy niż w latach poprzednich poziom realizacji odnotowuje się przy zadaniu, jakim jest upowszechnianie przez gminy informacji, dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej zawodowej i rodzinnej osobom dotkniętym przemocą domową. Realizacji tego zadania podjęło się 156 gmin, tj. 97,5%.

Bardzo niski odsetek gmin (6,25%) realizował działanie, jakim jest tworzenie warunków umożliwiających otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych przez osoby dotknięte przemocą domową.

108 gmin (67,5%) wdrożyło na swoim terenie system wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia itp.

Przedstawiony raport dotyczy okresu, w którym aktami obowiązującymi były *ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, a następnie *ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej*. Generowało to wiele trudności oraz wymagało dokonania zmian systemowych. Nie wszystkie gminy w sposób wystarczający poradziły sobie z tym zadaniem. Mając powyższe na uwadze, rekomenduje się przeanalizowanie uwag stwierdzonych w oparciu o dokonaną analizę, w celu kompleksowego zapewnienia realizacji zadań wynikających z *ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej* i rozporządzeń wykonawczych do ustawy.